

Satu Taavitsainen sd ym.

Lakialoite laiksi työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään muutettavaksi työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annettua lakia siten, että myös yksittäinen työnantaja, työntekijä, työntekijöiden ja työnantajien sekä yrittäjien järjestöt voivat pyytää työneuvoston lausuntoa. Työneuvoston tehtäviä esitetään lisäksi laajennettaviksi siten, että työneuvosto valvoisi ja kehittäisi toimialaansa kuuluvaa työlainsäädäntöä. Työneuvostolla olisi myös oikeus kuulla todistajia, vahvistaa sovintoja ja esittää vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä.

PERUSTELUT

Työneuvosto on valtioneuvoston nimittämä työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomainen, joka antaa pyynnöstä lausuntoja työaikalain, vuosilomalain, työturvallisuuslain ja nuorista työntekijöistä annetun lain soveltamisesta ja tulkinnasta sekä siitä, onko yritystä pidettävä sellaisena, että siihen sovelletaan yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia tai yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annettua lakia. Työneuvosto voi myös tehdä tarpeellisiksi katsomiaan esityksiä toimialaansa kuuluvan työlainsäädännön kehittämiseksi. Työneuvoston jäsenet ovat työlainsäädäntöön ja työoloihin perehtyneitä henkilöitä.

On ollut monia edellä mainittujen lakien tulkintatilanteita, joihin työneuvosto on antanut oikeusohjeen ja asia on pystytty ratkaisemaan työpaikalla ilman raskasta ja vuosia kestävää oikeudenkäyntiä. Työneuvoston käyttäminen on osapuolille tuomioistuinta edullisempi vaihtoehto.

Työneuvoston roolin päivittämistä tarvitaan, koska työelämässä on tapahtunut niin paljon muutoksia. Työneuvoston toimivallan laajentaminen keventää tuomioistuimiin menevien juttujen paljoutta ja parantaa kansalaisten oikeusturvaa. Epäselvyyksien vieminen työneuvostoon on helpompaa ja halvempaa kuin oikeudenkäynti tuomioistuimessa. Ratkaisukin tulee nopeammin.

Työneuvoston lausuntoa voi tällä hetkellä pyytää tuomioistuin, aluehallintovirasto, työnantajien tai työntekijöiden keskusjärjestö, valtion työmarkkinapolitiikkaa käsittelevä ministeriö, kirkon sopimusvaltuuskunta, kunnallinen työmarkkinalaitos, Ahvenanmaan maakunnan hallitus.

Lakialoite LA 60/2018 vp

Nykyisen lain puute on, että yksittäisellä työntekijällä tai työnantajalla ei ole oikeutta pyytää lausuntoa työneuvostolta. Oikeus puuttuu myös työntekijä- ja työnantajaliitoilta. Nykyaikaa ei ole se, että työnantajaliiton tai työntekijäliiton on pyydettävä keskusjärjestöään tai aluehallintovirastoa vaatimaan lausuntoa työneuvostolta.

Nykykäytäntö merkitsee, että aluehallintovirasto tai oma keskusjärjestö on ensin saatava vakuuttamaan lausunnon tarpeellisuudesta. Työntekijän, työnantajan ja liittojen on ikään kuin voitettava juttu "esikäsittelyssä". Yksittäisen työntekijän ja työnantajan tai liittojen voi näin ollen olla hankalaa saada asiansa selvitettyksi. Nykyinen käytäntö on monimutkainen ja hidastaa asian etenemistä.

Juha Sipilän hallitus aikoo uudistaa työaikalain ja vuosilomalain. Näiden uudistaminen tuonee mukanaan uudenlaisia lain tulkintaongelmia, minkä vuoksi tarvitsemme työneuvoston kaltaista notkeaa toimijaa, jolta voi pyytää lausuntoa. Näin asiat pystytään ratkaisemaan työpaikalla ilman raskasta ja vuosia kestävää oikeudenkäyntiä.

Lakialoitteessa esitetty työntekijän, työnantajan ja liittojen oikeus pyytää lausuntoa työneuvostolta parantaisi yhdenvertaisuutta ja ihmisten oikeusturvaa. Työneuvosto voi vahvistaa sovinnon ja suosittaa vahingonkorvausta tai hyvitystä.

Lakialoitteessa esitetään laajennettavaksi työneuvoston toimivaltaa myös siten, että työneuvosto myös valvoisi ja kehittäisi toimialansa lainsäädäntöä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 6, 8 ja 14 §, sellaisena kuin niistä on 8 § laeissa 1527/2009 ja 223/2010, seuraavasti:

6 §

Asioiden käsittely työneuvostossa

Asioiden käsittelyyn työneuvostossa noudatetaan hallintolakia (434/2003), ellei tässä laissa toisin säädetä. Työneuvostossa voidaan kuulla todistajia, jos se lain soveltamisen kannalta on tärkeää.

Lakialoite LA 60/2018 vp

8 §

Lausunnon pyytäjä ja sen pyytäminen

Työneuvoston lausuntoa voi pyytää:

- 1) tuomioistuin;
- 2) aluehallintovirasto;
- 3) työnantajien tai työntekijöiden keskusjärjestö;
- 4) työnantajien tai työntekijöiden tai yrittäjien yhdistys;
- 5) työntekijä tai työnantaja, jonka 7 §:ssä tarkoitettuun lainsäädäntöön perustuvaa oikeutta tai velvollisuutta lausuntopyyntö koskee;
- 6) valtion työmarkkinapolitiikkaa käsittelevä ministeriö;
- 7) kirkon sopimusvaltuuskunta;
- 8) kunnallinen työmarkkinalaitos;
- 9) Ahvenanmaan maakunnan hallitus tai Ahvenanmaan maakunnan kunnallinen sopimusvaltuuskunta; taikka
- 10) yhteistoiminta-asiamies siitä, sovelletaanko yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia tai yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlajuisissa yritysryhmissä annettua lakia yritykseen tai yritysryhmään.

14 §

Työneuvoston muut tehtävät

Työneuvosto voi myös tehdä tarpeellisiksi katsomiaan esityksiä toimialaansa kuuluvan työ-lainsäädännön kehittämiseksi.

Työneuvosto valvoo ja kehittää toimialaansa kuuluvaa työlainsäädäntöä.

Työneuvosto vahvistaa osapuolten välisen sovinnon, jollei sovinto ole lain vastainen tai selvästi kohtuuton tai loukkaa sivullisen oikeutta. Sovinto, jonka lautakunta on vahvistanut, pannaan täytäntöön, kuten lainvoimainen tuomio. Työneuvosto voi suosittaa vahingonkorvausta tai hyvitystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Lakialoite LA 60/2018 vp

Helsingissä 26.10.2018

Satu Taavitsainen sd
Suna Kymäläinen sd
Ilmari Nurminen sd
Sirpa Paatero sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Anneli Kiljunen sd
Sanna Marin sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd